

**XÂY DỰNG QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM
VỮNG MẠNH VỀ CHÍNH TRỊ THEO TƯ TƯỞNG
HỒ CHÍ MINH - YÊU CẦU TẤT YẾU
CỦA KỶ NGUYÊN MỚI**

**BUILDING THE VIETNAM PEOPLE'S ARMY
POLITICALLY STRONG IN LINE
WITH HO CHI MINH'S THOUGHT:
AN INEVITABLE REQUIREMENT OF THE NEW ERA**

PHAN BÁ GIÁP (*)

Tóm tắt: Nội dung bài viết phân tích cơ sở lý luận và thực tiễn của việc xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam vững mạnh về chính trị theo tư tưởng Hồ Chí Minh. Trên cơ sở đó, đưa ra một số đề xuất tiếp tục tăng cường xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam vững mạnh về chính trị trong kỷ nguyên mới, đây là yêu cầu tất yếu nhằm giữ vững bản chất cách mạng, vai trò tiên phong và sức mạnh tổng hợp của Quân đội.

Từ khóa: Kỷ nguyên mới; Quân đội nhân dân Việt Nam; tư tưởng Hồ Chí Minh; vững mạnh về chính trị.

Abstract: This article analyzes the theoretical and practical foundations for building the Vietnam People's Army to be politically strong in accordance with Ho Chi Minh's ideology. On that basis, it proposes several recommendations to further strengthen the political solidity of the Vietnam People's Army in the new era. This is an inevitable requirement to maintain the Army's revolutionary nature, its vanguard role, and its overall strength.

Keywords: New era; Vietnam People's Army; Ho Chi Minh's ideology; political strength.

Ngày nhận bài: 18/11/2025 Ngày biên tập: 07/01/2026 Ngày duyệt đăng: 19/3/2026

1. Tư tưởng Hồ Chí Minh xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị

Trên cơ sở kế thừa, tiếp thu và vận dụng tư tưởng của các nhà duy vật mácxít, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn chú trọng quan tâm, chăm lo xây dựng Quân đội vững mạnh về mọi mặt, trước hết, vững mạnh về chính trị. Người cho rằng: “chính trị là linh hồn, chuyên môn là cái xác. Có chuyên môn mà không có chính trị thì chỉ là cái xác không hồn. Phải có chính trị trước rồi mới có chuyên môn”⁽¹⁾,

do đó, Người xác định xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam vững mạnh về chính trị là nguyên tắc căn bản, là điều kiện tiên quyết trong xây dựng lực lượng vũ trang cách mạng của Đảng, là cơ sở để nâng cao chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu của Quân đội.

Quân đội nhân dân Việt Nam do Đảng Cộng sản Việt Nam và Chủ tịch Hồ Chí Minh tổ chức sáng lập, lãnh đạo nhằm thực hiện thắng lợi mục tiêu, lý tưởng của Đảng là độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Do đó, chính trị của Quân đội nhân dân Việt Nam là chính trị của Đảng, mang bản chất giai cấp

(*) TS; Trường Sĩ quan Lục quân 2

công nhân, tính nhân dân, tính dân tộc sâu sắc. Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng: “Chính trị biểu hiện ra trong lúc đánh giặc. Học chính cương, chính sách rồi thì phải thực hiện. Nếu thuộc lầu mà không biết đánh giặc thì vô dụng. Cho nên các chú phải học tư tưởng chiến lược, chiến thuật, học cách dạy bộ đội đánh giặc, học phương pháp chỉ huy chiến đấu”⁽²⁾. Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng chỉ ra mục đích xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam vững mạnh về chính trị, là nhằm không ngừng củng cố, tăng cường bản chất giai cấp công nhân, tính nhân dân, tính dân tộc của Quân đội; làm cho Quân đội luôn kiên định mục tiêu, lý tưởng chiến đấu, tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với Đảng và Nhân dân. Người yêu cầu “phải tăng cường công tác chính trị, luôn luôn nâng cao trình độ chính trị và giác ngộ giai cấp của bộ đội ta; phải bảo đảm sự chấp hành chính sách của Đảng và Chính phủ; phải triệt để giữ gìn kỷ luật tự giác về quân sự và về mặt chính trị”⁽³⁾.

Trên cơ sở vận dụng quan điểm, tư tưởng của chủ nghĩa mácxít và Hồ Chí Minh, Đảng ta xác định chính trị là nền tảng để bảo đảm Quân đội luôn trung thành với mục tiêu, lý tưởng cách mạng. Việc bảo đảm cho Quân đội luôn vững mạnh về chính trị, xây dựng nhân tố chính trị tinh thần là yếu tố cơ bản, cốt lõi, quyết định sức mạnh chiến đấu, chiến thắng của Quân đội ta, điều đó càng cho thấy, công tác Đảng, công tác chính trị thực sự là “Linh hồn mạch sống” của Quân đội, là nguyên tắc cơ bản, huyết mạch trong xây dựng lực lượng vũ trang cách mạng của Đảng.

2. Vai trò Quân đội nhân dân Việt Nam trong kỷ nguyên mới của dân tộc

Trong suốt chiều dài lịch sử dân tộc, Quân đội nhân dân Việt Nam luôn là lực lượng chính trị, lực lượng chiến đấu trung thành, tin cậy của Đảng, Nhà nước và Nhân dân. Bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên hội nhập, phát triển quốc tế sâu rộng, cuộc cách mạng khoa học công nghệ và chuyển đổi số đang phát triển mạnh mẽ - vai trò của Quân đội không chỉ chức năng chiến đấu, mà chức năng lao động, sản xuất cũng được khẳng định sâu sắc, toàn diện hơn bao giờ hết.

Trong mọi tình huống, Quân đội luôn trung thành tuyệt đối với Tổ quốc, với Đảng

và Nhân dân; kiên quyết đấu tranh bảo vệ độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ; giữ vững ổn định chính trị, trật tự an toàn xã hội, bảo vệ chế độ chủ nghĩa xã hội. Bản chất cách mạng của Quân đội là từ Nhân dân mà ra, vì Nhân dân mà chiến đấu, vì nhân dân mà hy sinh luôn được giữ vững, phát huy bản chất trong mọi điều kiện, hoàn cảnh.

Bên cạnh đó, Quân đội nhân dân Việt Nam còn là lực lượng nòng cốt trong xây dựng vững chắc nền quốc phòng toàn dân, kết hợp chặt chẽ giữa quốc phòng với kinh tế, giữa bảo vệ và xây dựng. Trong bối cảnh mới hiện nay, sự tác động, ảnh hưởng của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đến tiến trình xây dựng quân đội “tinh, gọn, mạnh” là rất sâu sắc. Do đó, trong phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo, Quân đội đã và đang trở thành một lực lượng tiên phong trong nghiên cứu, ứng dụng các thành tựu công nghệ hiện đại vào hoạt động huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu và bảo đảm kỹ thuật. Cùng với đó, Quân đội ta còn là đội quân công tác, đội quân lao động sản xuất, góp phần quan trọng trong sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước. Có thể khẳng định, “Bộ đội Cụ Hồ” từ xưa đến nay vẫn luôn gắn bó mật thiết với nhân dân, đi đầu trong công tác dân vận, tham gia xây dựng các công trình địa phương nơi đóng quân, giúp dân phòng chống thiên tai, dịch bệnh, cứu hộ, cứu nạn, đặc biệt là vùng sâu, vùng xa, biên giới, hải đảo. Sự gắn bó máu thịt giữa quân với dân là truyền thống, cội nguồn sức mạnh to lớn, nhân tố quyết định sự vững chắc của “thể trận lòng dân” trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Trong kỷ nguyên mới, yêu cầu đặt ra là phải xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam “cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại”, đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Trọng tâm là xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị, coi đây là nền tảng vững chắc bảo đảm cho Quân đội hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ. Tiếp tục đẩy mạnh giáo dục chính trị, tư tưởng, nâng cao nhận thức, bản lĩnh, ý chí chiến đấu cho cán bộ, chiến sĩ; kiên quyết đấu tranh chống suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống; xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp có đủ phẩm chất, năng lực, uy tín, ngang tầm nhiệm vụ.

3. Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh tăng cường xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam vững mạnh về chính trị trong kỷ nguyên mới

Một là, đẩy mạnh công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống cho quân nhân; tăng cường bản chất giai cấp công nhân, tính nhân dân, tính dân tộc sâu sắc cho Quân đội.

Nội dung giáo dục cần toàn diện, kết hợp giữa lý luận chính trị với thực tiễn hoạt động quân sự, giữa bồi dưỡng tri thức và rèn luyện bản lĩnh, niềm tin cách mạng. Bên cạnh đó, cần chú trọng giáo dục đạo đức, lối sống, xây dựng hình mẫu người quân nhân cách mạng “vừa hồng, vừa chuyên”, có tác phong kỷ luật, giản dị, khiêm tốn, gắn bó máu thịt với Nhân dân. Hình thức giáo dục phải linh hoạt, kết hợp giữa học tập tập trung với tự học, giữa tuyên truyền, sinh hoạt chính trị với nêu gương, khen thưởng, phê bình. Đặc biệt, đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là cấp ủy, người chỉ huy, chính ủy, chính trị viên phải nêu gương sáng trong đạo đức, lối sống, lời nói đi đôi với việc làm. Làm tốt công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống sẽ góp phần quan trọng củng cố niềm tin, ý chí chiến đấu, giúp Quân đội ta luôn kiên định, vững vàng, luôn vượt qua mọi khó khăn thử thách trong mọi điều kiện, hoàn cảnh, “sẵn sàng chiến đấu hy sinh vì độc lập tự do của Tổ quốc, vì chủ nghĩa xã hội, nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng”⁽⁴⁾.

Cùng với đó, để bảo đảm cho mọi cán bộ, chiến sĩ trong Quân đội nâng cao giác ngộ lập trường giai cấp công nhân thì cấp ủy, người chỉ huy, chính ủy, chính trị viên các cấp trong Quân đội cần tăng cường công tác giáo dục chính trị tư tưởng, làm cho mọi cán bộ, chiến sĩ trong Quân đội nhận thức sâu sắc rằng, Quân đội nhân dân Việt Nam do Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh tổ chức và lãnh đạo, là Quân đội kiểu mới mang bản chất giai cấp công nhân, có tính nhân dân, tính dân tộc sâu sắc, chiến đấu vì mục tiêu, lý tưởng của Đảng, của giai cấp công nhân Việt Nam. Đồng thời, công tác giáo dục chính trị tư tưởng phải làm cho bản chất giai cấp công nhân, tính Nhân dân, tính dân tộc của Quân đội luôn được củng cố và phát triển mạnh mẽ trong tư tưởng, tình cảm của mỗi cán bộ, chiến sĩ; làm cho mọi cán bộ,

chiến sĩ trong Quân đội thấm nhuần chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước, tuyệt đối tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, kiên định con đường cách mạng mà Đảng ta và Bác Hồ đã lựa chọn, kiên trì hai nhiệm vụ chiến lược: xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, quyết tâm thực hiện thắng lợi công cuộc đổi mới, thực hiện thành công sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước; quán triệt sâu sắc hơn nữa mục tiêu của sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới.

Hai là, xây dựng hệ thống các tổ chức trong Quân đội nhân dân Việt Nam vững mạnh về chính trị. Các tổ chức trong Quân đội được xây dựng, kiện toàn trên cơ sở đúng nguyên tắc, quan điểm, đường lối của Đảng, bảo đảm tinh gọn, hoạt động đúng chức năng và có hiệu quả.

Về tổ chức quân đội, Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Phải có tổ chức vững chắc và nghiêm mật”, “nếu không có tổ chức thì không phải một đội quân cách mạng” (5). Người chủ trương xây dựng lực lượng vũ trang ba thứ quân, xác định đúng đắn mối quan hệ giữa bộ đội chủ lực, bộ đội địa phương và dân quân tự vệ.

Vận dụng sáng tạo nguyên tắc tập trung dân chủ của Đảng vào xây dựng Quân đội cách mạng, Người nêu rõ có tổ chức mạnh mới có con người mạnh. Con người mạnh làm cho tổ chức mạnh, Đảng bộ trong Quân đội làm nòng cốt và hạt nhân lãnh đạo, vừa có hệ thống lãnh đạo, vừa có hệ thống chỉ huy, xác định rõ lãnh đạo là tập thể, chỉ huy là trách nhiệm cá nhân. Quân đội phải có kỷ luật sắt “quân lệnh như sơn” đi đôi với thực hiện dân chủ, phê bình, tự phê bình từ dưới lên, chống quan liêu, quân phiệt, độc đoán, chống tự do vô kỷ luật và tiến lên chính quy. Vì thế, Người căn dặn: “Cần học chính trị để nắm vững chính sách của Đảng và Chính phủ, để đi đúng đường lối của nhân dân. Phải học tập kỹ thuật vì kỹ thuật ngày càng tiến bộ, mình cũng phải học để tiến bộ. Muốn cho bộ đội ta hùng mạnh và nhất định bộ đội ta phải hùng mạnh, chúng ta phải cố gắng học tập chính trị và kỹ thuật để tiến lên chính quy”⁽⁶⁾.

Ba là, chủ động đấu tranh phòng, chống “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ.

Đây là vấn đề có ý nghĩa sống còn để giữ vững bản chất cách mạng, truyền thống và sức mạnh chính trị của Quân đội nhân dân Việt Nam, nhất là trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng, sự chống phá của các thế lực thù địch ngày càng tinh vi, lợi dụng không gian mạng để xuyên tạc, gieo rắc hoài nghi, chia rẽ nội bộ, phòng, chống “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” càng trở nên cấp bách.

Để thực hiện hiệu quả, trước hết cần tăng cường giáo dục, nâng cao bản lĩnh chính trị, lập trường giai cấp và ý thức cảnh giác cho cán bộ, chiến sĩ, giúp họ nhận diện đúng âm mưu, thủ đoạn của kẻ thù. Phát huy vai trò của cấp ủy, người chỉ huy, chính ủy, chính trị viên, cơ quan chính trị các cấp trong quản lý tư tưởng, nắm chắc tình hình nội bộ, kịp thời phát hiện và ngăn chặn biểu hiện lệch lạc về nhận thức, niềm tin và hành động. Đồng thời, cần tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật Đảng, xử lý nghiêm những vi phạm, bảo đảm nội bộ trong sạch, đoàn kết, thống nhất.

Bên cạnh đó, kiên quyết đập tan âm mưu thủ đoạn “phi chính trị hóa” Quân đội ta. Bản chất của “phi chính trị hóa” quân đội hòng tách Quân đội ra khỏi sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng Cộng sản Việt Nam, biến quân đội từ công cụ bảo vệ Đảng, Nhà nước, nhân dân và chế độ chủ nghĩa xã hội thành một lực lượng “trung lập”, “đứng ngoài chính trị”, từ đó làm cho Quân đội mất phương hướng, phai mờ mục tiêu lý tưởng cách mạng và đánh mất bản chất giai cấp công nhân, mất vai trò trong các cuộc đấu tranh dân tộc, đấu tranh giai cấp, từ đó trượt sang chính trị tư sản, làm cho Quân đội nhân dân Việt Nam không còn là Quân đội kiểu mới của giai cấp công nhân, của Nhân dân, do Nhân dân và vì Nhân dân.

Trong thực tiễn, các thế lực thù địch đã dùng nhiều thủ đoạn và các chiêu trò khác nhau, với nhiều giọng điệu xuyên tạc, khi thì đứng hẳn về phía đối lập trực diện chống phá, lúc thì thể hiện sự thiện chí, tâm huyết đối với sự nghiệp xây dựng Quân đội, tìm mọi cách để tha hóa Quân đội ta, tạo “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ. Có thể khẳng định, trong giai đoạn hiện nay các thế lực thù địch chú trọng tập trung sử dụng mọi âm mưu, thủ đoạn chống phá Quân đội ta về chính trị, điều này đòi hỏi, đẩy mạnh các hoạt động giáo dục chính trị trong Quân đội.

Bốn là, coi trọng đẩy mạnh bồi dưỡng, nâng cao chất lượng chính trị của mọi cán bộ, chiến sĩ trong Quân đội.

Đối với cán bộ trong Quân đội, Chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu phải có các phẩm chất: “Trí, Dũng, Liêm, Trung”. Theo Người, cán bộ quân sự trước hết phải là người có trí tuệ, không ngừng trau dồi tri thức, nâng cao trí tuệ, mới hoàn thành nhiệm vụ. Người yêu cầu đội ngũ cán bộ phải có kiến thức toàn diện về tất cả các lĩnh vực; phải nắm chắc chủ nghĩa Mác - Lênin, mọi quan điểm, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, luật pháp của Nhà nước, điều lệ, chế độ quy định của Quân đội; nắm chắc các nguyên tắc tổ chức, hoạt động lãnh đạo; có bản lĩnh chính trị vững vàng, tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với Đảng và Nhân dân; có tinh thần đoàn kết, dân chủ, thương yêu, giúp đỡ đồng chí, đồng bào; có tinh thần đấu tranh tự phê bình và phê bình; có lối sống giản dị, gần gũi; không quan liêu tham nhũng, lãng phí; luôn có ý thức, tinh thần tổ chức kỷ luật cao, phong cách, tác phong công tác khoa học, tôn trọng tập thể; tôn trọng, gắn bó mật thiết với nhân dân.

Ngoài ra, “Quân đội mạnh là nhờ giáo dục khéo, chính sách đúng và nhờ kỷ luật nghiêm”⁽⁷⁾, do đó để xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị thì cần phải tăng cường kết hợp giữa xây dựng vững mạnh về chính trị với xây dựng vững mạnh về tổ chức, tư tưởng, đạo đức và kỷ luật là giải pháp toàn diện nhằm tạo nên sức mạnh tổng hợp của Quân đội nhân dân Việt Nam trong tình hình mới./.

Tài liệu tham khảo:

1. Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 12, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.269.
2. Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 7, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.218.
3. Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 8, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.29.
4. Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 14, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.435.
5. Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 3, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.500.
6. Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 9, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.221.
7. Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 7, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.483.